

Demographic Changes in Assam

Introduction

Assam, a land of rich cultural heritage and ethnic diversity, has undergone significant demographic transformations over the past century. These changes have been primarily driven by migration, a factor that, alongside fertility and mortality, plays a crucial role in shaping population dynamics. While migration has historically contributed to Assam's economic and social fabric, the unchecked influx of people, particularly from neighboring Bangladesh, has profoundly altered the state's demographic composition, impacting its cultural identity, political stability, and national security.

Historical Background: The Seeds of Migration

Migration into Assam has been a continuous process, dating back to ancient times. However, large-scale migration gained momentum following British annexation, when the colonial administration encouraged the movement of people from Bengal and Bihar for economic purposes. The development of the tea industry in Assam saw the influx of laborers from Bihar, Odisha, and Bengal, as the indigenous Assamese population, primarily agrarian, showed little interest in plantation work.

Simultaneously, British authorities facilitated the migration of Bengali Muslim peasants from East Bengal (present-day Bangladesh) to settle in Lower Assam and cultivate virgin lands. This migration pattern, initiated for agrarian expansion, persisted even after independence and significantly contributed to altering the demographic landscape of Assam.

The partition of Bengal in 1905 further intensified migration, merging Assam with the newly created Muslim-majority province of East Bengal. Though this partition was annulled in 1911, the Assamese people's fear of being outnumbered by Bengali settlers—both Hindus and Muslims—took deep root. This concern was further exacerbated during the tenure of Sir Mohammad Sadulla's Muslim League ministry, which actively encouraged Bengali Muslim migration under the pretext of agrarian expansion, infamously described by Viceroy Lord Wavell as a policy of "**Grow More Muslims.**"

Partition and Its Aftermath: The Changing Nature of Migration

India's independence and partition in 1947 introduced new dimensions to migration patterns. Assam, which had been targeted by the Muslim League as part of Pakistan, remained with India due to the determined opposition of Lokapriya Gopinath Bordoloi, supported by Mahatma Gandhi. However, the new international border did little to curb migration. Initially, Hindu refugees fleeing religious persecution in East Pakistan constituted the majority of migrants. The Hindu population in East Pakistan declined from **27% in 1947 to 14% in 1971**, and further to **10% by 1991**, forcing many to seek refuge in Assam.

Alongside Hindu refugees, however, a continuous stream of Muslim infiltrators entered Assam, driven by economic hardship. This trend has continued post-1971, with illegal migration from

Bangladesh becoming predominantly Muslim, significantly altering Assam's demographic balance.

Demographic Shifts and Population Growth

The demographic transformation of Assam is evident from the significant population growth recorded over the decades. While India's overall population growth rate remained relatively steady, Assam experienced a disproportionate increase due to migration.

Year	Assam (%)	India (%)
1901-1911	16.99	5.75
1911-1921	20.48	-0.31
1921-1931	19.91	11.00
1951-1961	34.98	21.51
1961-1971	34.95	24.80
1991-2001	18.92	21.34
2001-2011	16.93	17.64

During 2001–2011, inter-district variations further highlighted the impact of migration. While the state's overall growth rate was **16.93%**, districts such as **Dhubri (24.40%)** and **Goalpara (22.74%)** recorded significantly higher increases, indicating the influence of migration.

Religious Demographics: The Growing Imbalance

Assam's religious composition has undergone notable shifts in the past few decades:

Year	Hindu (%)	Muslim (%)
1951	72.51	24.68
1991	67.13	28.42
2001	64.90	30.90
2011	61.41	34.22

By 1991, four districts—**Dhubri, Goalpara, Barpeta, and Hailakandi**—had already become Muslim-majority areas. By 2001, **Nagaon and Karimganj** joined this list, and by 2011, **Morigaon** was also on the verge of becoming Muslim-majority. The steady rise in the Muslim population has been attributed to higher fertility rates and continued illegal migration from Bangladesh.

Political and Socio-Cultural Implications

The demographic changes in Assam have led to several socio-political concerns:

- **Crisis of Identity:** The indigenous Assamese fear being reduced to a minority in their homeland. The rapid increase in Muslim-majority districts has intensified concerns about cultural assimilation and political representation.
- **Electoral Manipulation:** A sudden rise in the number of voters over the last two decades (1983–2011) has raised suspicions of electoral influence through illegal migration. Between 2009 and 2011 alone, Assam's voter count increased by **1.6 million (13.38%)**, far beyond natural population growth.
- **Security Concerns:** Intelligence reports indicate that Pakistan's ISI has been active in Bangladesh, supporting militant organizations in Assam. There are concerns that unchecked migration could lead to separatist movements or demands for territorial integration with Bangladesh.

The Consequences: A Looming Crisis

The long-term consequences of unchecked migration from Bangladesh into Assam are far-reaching:

- **Cultural Erosion:** Indigenous Assamese traditions, language, and cultural heritage are at risk as migrant populations maintain distinct linguistic and cultural practices.
- **Political Displacement:** With shifting demographics, political control could gradually slip from indigenous groups to migrant communities.
- **Economic Strain:** Illegal migrants, often willing to work for lower wages, create economic disparities and reduce employment opportunities for local Assamese people.
- **Geostategic Threats:** The demographic transformation of Lower Assam, particularly bordering districts, raises fears of potential separatist movements and demands for integration with Bangladesh.

Conclusion: An Urgent Call for Action

Assam stands at a critical juncture. While migration has historically shaped its cultural and economic landscape, unchecked demographic shifts now pose a serious threat to the state's identity and national security. Urgent measures, including stricter border control, better enforcement of immigration laws, and a well-defined refugee policy, are essential to safeguarding Assam's heritage and demographic balance.

If left unaddressed, the silent transformation of Assam's demographics could lead to irreversible consequences. The state must act now to preserve its cultural, political, and social integrity, ensuring a future where all communities can coexist harmoniously while maintaining Assam's unique identity.

অসমৰ জনগাঁথনিগত পৰিৱৰ্তন (Demographic Changes in Assam)

(Introduction)

সাংস্কৃতিক ঐতিহ্য, জাতিগত বৈচিত্ৰ্য আৰু প্ৰাকৃতিক সৌন্দৰ্য্যৰে সমৃদ্ধ অসমৰ জনগাঁথনিত গত এক শতিকাজুৰি অভূতপূৰ্ব পৰিৱৰ্তন দেখা গৈছে। জনসংখ্যাৰ গতিশীলতাক প্ৰভাৱিত কৰা মুখ্য কাৰকসমূহ—যেনে জন্মৰ হাৰ, মৃত্যুৰ হাৰ, আৰু প্ৰব্ৰজন—ৰ ভিতৰত প্ৰব্ৰজনেই এই পৰিৱৰ্তনৰ মূল চালিকাশক্তি হৈ পৰিছে। ঐতিহাসিকভাৱে অসমলৈ হোৱা অভিবাসনে ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনীতি আৰু সামাজিক বুনিয়াদক সমৃদ্ধ কৰিলেও, বিশেষকৈ বাংলাদেশৰ পৰা অবাধ হাৰত হোৱা জনস্ৰোতে অসমৰ সাংস্কৃতিক পৰিচয়, ৰাজনৈতিক স্থিৰতা, আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় সুৰক্ষাৰ ওপৰত গভীৰ প্ৰভাৱ পেলাইছে। এই পৰিৱৰ্তনসমূহৰ ঐতিহাসিক আৰু বৰ্তমানৰ প্ৰেক্ষাপট বিশ্লেষণ কৰাটো আজিৰ প্ৰাসংগিক প্ৰয়োজন।

ঐতিহাসিক পটভূমি: প্ৰব্ৰজনৰ বীজৰোপণ (Historical Background: The Seeds of Migration)

অসমলৈ জনপ্ৰব্ৰজনৰ ইতিহাস সুপৰিচিত। প্ৰাচীন কালৰে পৰা বিভিন্ন গোষ্ঠীৰ আগমনে ইয়াক বহুসংস্কৃতিক সমাজলৈ ৰূপান্তৰিত কৰিছে। কিন্তু বৃটিছ ঔপনিৱেশিক যুগত (১৮২৬-১৯৪৭) এই প্ৰব্ৰজনে এক নতুন মাত্ৰা লাভ কৰে। বৃটিছে অসমক **ভূমি** আদিকভাৱে শোষণৰ বাবে চাহ উদ্যোগ, কয়লা খনি, আৰু কৃষি ক্ষেত্ৰত বাহ্যিক শ্ৰমিকৰ প্ৰয়োজনীয়তা অনুভৱ কৰে। স্থানীয় অসমীয়া জনগোষ্ঠী প্ৰধানত কৃষিৰ সৈতে জড়িত হৈ থকাৰ বাবে, বৃটিছে বাংলা, বিহাৰ, ওড়িশা আদি ৰাজ্যৰ পৰা শ্ৰমিক আনি চাহ বাগিচাসমূহত নিয়োগ কৰে। এই শ্ৰমিকসকলৰ বংশধৰসকলেই আজি অসমৰ "চাহ জনগোষ্ঠী" হিচাপে পৰিচিত।

ইয়াৰ সমান্তৰালভাৱে, বৃটিছে নিম্ন অসমৰ অনাৰণ্য ভূমি কৃষিযোগ্য কৰিবলৈ পূৰ্ববঙ্গৰ (বৰ্তমান বাংলাদেশ) মুছলমান খেতিয়কসকলকো অসমলৈ স্থানান্তৰিত কৰে। ১৯০৫ চনত বংগ বিভাজনৰ পিছত অসমক এটা নতুন মুছলমান-সংখ্যাগৰিষ্ঠ প্ৰদেশ (পূৰ্ববঙ্গ আৰু অসম)ৰ সৈতে যুক্ত কৰা হয়। যদিও ১৯১১ চনত এই বিভাজন বাতিল কৰা হয়, তেতিয়ালৈকে অসমীয়া সমাজত "বঙালী অনুপ্ৰৱেশ"ৰ ভয়ই গাঁথি উঠিছে। ১৯৩৭-১৯৪৬ চনত ছাৰ মোহাম্মদ ছাদুল্লাৰ মুছলিম লীগ চৰকাৰে "Grow More Food"ৰ নামত "Grow More Muslims" নীতি গ্ৰহণ কৰি বাংলা মুছলমানক অসমত স্থাপন কৰাৰ প্ৰয়াসে এই শংকাক আৰু তীব্ৰ কৰে। ভাইচৰয় লৰ্ড ৱেভলে ইয়াক "জনসংখ্যাগত ৰণনীতি" বুলি অভিহিত কৰিছিল।

দেশভাগ আৰু উত্তৰ-ঔপনিৱেশিক যুগ: প্ৰব্ৰজনৰ নতুন ধাৰা (Partition and Post-Colonial Era: New Trends of Migration)

১৯৪৭ চনৰ দেশভাগে অসমৰ জনগাঁথনিত এক নতুন অধ্যায়ৰ সূচনা কৰে। স্বাধীন ভাৰতত অসমক পাকিস্তানৰ সৈতে যুক্ত কৰিবলৈ মুছলিম লীগে চেষ্টা কৰিছিল যদিও, লোকপ্ৰিয় গোপীনাথ বৰদলৈ আৰু মহাত্মা গান্ধীৰ প্ৰচেষ্টাত ই ভাৰতৰেই অংশ হৈ ৰয়। কিন্তু সীমান্তৰ নতুন ৰেখাই প্ৰব্ৰজন ৰোধ কৰিব পৰা নাছিল। পূৰ্ব পাকিস্তানত হিন্দু সম্প্ৰদায়ৰ ওপৰত হোৱা ধৰ্মীয় অত্যাচাৰৰ ফলত লক্ষ্যাধিক শৰণাৰ্থী অসমলৈ আহে। ১৯৪৭ চনত পূৰ্ব পাকিস্তানৰ হিন্দু জনসংখ্যা ২৭%ৰ পৰা ১৯৭১ চনত ১৪% আৰু ১৯৯১ চনত ১০% লৈ হ্ৰাস পায়। এই সময়ছোৱাত হিন্দু শৰণাৰ্থীৰ উপৰিও, অৰ্থনৈতিক কাৰণত বাংলাদেশৰ (পূৰ্ব পাকিস্তান) মুছলমানসকলৰ

অবৈধ প্রব্রজন এক নিৰন্তৰ সমস্যা হৈ পৰে। ১৯৭১ চনৰ পিছৰ পৰা এই প্রব্রজনৰ পৰিমাণ আৰু তীব্রতা বৃদ্ধি পায়, যাৰ ফলত অসমৰ ধৰ্মীয় আৰু ভাষাগত সমতা লাহে লাহে বিঘ্নিত হয়।

জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ তথ্য আৰু প্ৰভাৱ (Population Growth: Data and Implications)

অসমৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ হাৰ ভাৰতৰ সৰ্বমুঠ হাৰতকৈ সদায়েই বেছি আছিল। উদাহৰণস্বৰূপে:

দশক	অসমৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি (%)	ভাৰতৰ জনসংখ্যা বৃদ্ধি (%)
১৯০১-১৯১১	১৬.৯৯	৫.৭৫
১৯১১-১৯২১	২০.৪৮	-০.৩১ (ঋণাত্মক)
১৯৫১-১৯৬১	৩৪.৯৮	২১.৫১
২০০১-২০১১	১৬.৯৩	১৭.৬৪

২০০১-২০১১ চনৰ ভিতৰত ধুবুৰী (২৪.৪০%), গোৱালপাৰা (২২.৭৪%), বৰপেটা (২১.৪৪%) আদি জিলাত জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ হাৰ ৰাজ্যিক গড়তকৈ বহু বেছি আছিল। জনসংখ্যাতাত্ত্বিকৰ মতে, এই বৃদ্ধিৰ মূল কাৰণ হৈছে বাংলাদেশৰ পৰা হোৱা অবৈধ প্রব্রজন।

ধৰ্মীয় জনগাঁথনিৰ পৰিৱৰ্তন (Changing Religious Demographics)

১৯৫১ চনৰ পৰা ২০১১ চনলৈ অসমৰ ধৰ্মীয় গাঁথনিত পৰিৱৰ্তনৰ তথ্য:

বছৰ	হিন্দু (%)	মুছলমান (%)	অন্যান্য (%)
১৯৫১	৭২.৫১	২৪.৬৮	২.৮১
১৯৯১	৬৭.১৩	২৮.৪২	৪.৪৫
২০১১	৬১.৪১	৩৪.২২	৪.৩৭

২০১১ চনৰ লোকপিয়ল অনুসৰি, ধুবুৰী (৭৯.৬৭%), বৰপেটা (৭০.৭৪%), গোৱালপাৰা (৫৭.৫২%), হাইলাকান্দি (৫৭.৬%), নগাঁও (৫৫.৩৬%), কৰিমগঞ্জ (৫৬.৩৬%) আদি জিলাত মুছলমানসকল সংখ্যাগৰিষ্ঠ হৈ পৰিছে। মৰিগাঁও (৪৮.৬%) আৰু বাক্সা (৪৫.২%) জিলাতো মুছলমান জনসংখ্যা দ্ৰুতগতিত বৃদ্ধি পাইছে। বিশেষজ্ঞসকলৰ মতে, এই পৰিৱৰ্তনৰ প্ৰধান কাৰণ হৈছে মুছলমান সমাজত উচ্চ সন্তান জন্মৰ হাৰ (TFR ৩.৬, হিন্দু TFR ১.৮) আৰু বাংলাদেশৰ পৰা অবাধ অনুপ্রৱেশ।

ৰাজনৈতিক, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক প্ৰভাৱ (Political, Social, and Cultural Impact)

১. সাংস্কৃতিক আত্মপৰিচয়ৰ সংকট:

- অসমীয়া ভাষা, সংস্কৃতি, বস্তি-ভূমি আদিৰ ওপৰত অহা জনসংখ্যাৰ চাপে স্থানীয় জনগোষ্ঠীক সংখ্যালঘু কৰাৰ ভয়াৱহতা দেখা দিছে।
- ধুবুৰী, গোৱালপাৰা আদি জিলাত বাংলা ভাষা আৰু সংস্কৃতিৰ প্ৰাধান্য বাঢ়ি অসমীয়া Identity বিপদাপন্ন হৈছে।

২. ৰাজনৈতিক অস্থিৰতা:

- ১৯৭৯-১৯৮৫ চনৰ Assam Agitation (অসম আন্দোলন) আৰু ২০১৯ চনৰ NRC (National Register of Citizens)-ৰ দাবীৰ মূলত অবৈধ অনুপ্রৱেশৰ বিৰুদ্ধে ৰাজ্যজুৰি অসন্তোষ।
- ২০০৯-২০১১ চনৰ ভিতৰত অসমৰ ভোটৰ তালিকা ১.৬ নিযুত (১৩.৩৮%) বাঢ়িছে, যাৰ একাংশক "ভোট ব্যাংক ৰাজনীতি"ৰ সৈতে জড়িত বুলি অভিযোগ।

৩. ৰাষ্ট্ৰীয় সুৰক্ষাৰ প্ৰশ্ন:

- গোৱানী, ধুবুৰী আদি সীমামূৰীয়া জিলাত বাংলাদেশী অনুপ্রৱেশকাৰীসকলৰ মাজত উগ্ৰপন্থী গোট (যেনে AIUDF, PFI)ৰ সক্ৰিয়তাৰ গুপ্তচৰ বিভাগৰ তথ্য।
- কাৰ্বি আংলং, বড়োলেণ্ড আদি স্বায়ত্তশাসনৰ দাবীয়ে ৰাজ্যিক ঐক্যতাক প্ৰত্যাহ্বান জনাইছে।

দীৰ্ঘম্যাদী পৰিণতি (Long-Term Consequences)

- সাংস্কৃতিক ক্ষয়:** স্থানীয় ভাষা, উৎসৱ, পৰম্পৰা আদিৰ ওপৰত বহিৰাগত সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ।
- ৰাজনৈতিক পৰিৱৰ্তন:** সংখ্যাগৰিষ্ঠতাৰ ভিত্তিত ৰাজনৈতিক দলসমূহৰ নীতি-নিৰ্দেশনাৰ পৰিৱৰ্তন।
- অৰ্থনৈতিক অসমতা:** স্থানীয় লোকৰ বাবে নিবনুৱা সমস্যা আৰু সম্পদৰ বিতৰণত অসন্তুষ্টি।
- ভূ-ৰাজনৈতিক জটিলতা:** বাংলাদেশৰ সৈতে সীমান্তৰ জিলাসমূহত "গ্ৰেটাৰ বাংলাদেশ"ৰ দাবীৰ সম্ভাৱনা।

সময়ৰ আহ্বান (Conclusion: A Call to Action)

অসমৰ জনগাঁথনিগত পৰিৱৰ্তন আজি এটা ৰাষ্ট্ৰীয় আলোচ্য বিষয়। ইয়াৰ সমাধানৰ বাবে প্ৰয়োজন:

- সীমান্ত সুৰক্ষা:** বাংলাদেশ-অসম সীমান্তত আধুনিক প্ৰযুক্তিৰে সজ্জিত চিৰিৰ ব্যৱস্থা।
- NRC আৰু CITIZEN AMENDMENT ACT (CAA)-ৰ সঠিক প্ৰয়োগ।**
- জনসচেতনতা:** স্থানীয় সংস্কৃতি, ভাষা সংৰক্ষণৰ বাবে শিক্ষা আৰু মাধ্যমৰ ভূমিকা।
- ৰাজনৈতিক সদিচ্ছা:** দলীয় স্বার্থৰ উৰ্ধ্বত উঠি অসমৰ ভৌগোলিক আৰু সাংস্কৃতিক অখণ্ডতা ৰক্ষাৰ পদক্ষেপ।